

Any XIII Múm. 480
ARTA 10 de Decembre de 1929

DEU I PATRIA

PREUS
Artá i comarca, un any 4 ptes.
A fora id. 6 »
Bxtranger id. 10 »

LA CULLITA DE BLAT

A l'entrada de l'hivern, els camins deserts de les nostres pagesies són fetes blanques i gelades entre sementers que verdejen; hi passa un aire fi i gèlit filtrat entre les arbres desvestides, un airí que ens empeny i mena cap a l'ascó familiar, arrán del foc alegre que crepita en la foganya emblanquinada. Aquest moment anunciador de la nit convida a pensar, car les vetles es fan llarguerudes i hom s'ha de enginyar per aprofitar tots els instants de la vida, fins els que ens ofereixen un grat repòs. Per sort el bon pagès ha entrat dins ca seva sota l'agradable impressió de la bruia que neix, i sos ulls estan amarats de la verdor riolera del camp, i li costa poc transformar aquella color esperançadora en les espigas daurades i en els caramulls de blats rossos que li ofereix la terra pròvida.

Avui em plau acompanyar-lo, hoste inquiet, perquè no tot siguin somnis, i fum que vola, convidant-lo a reflexionar, no sobre la cullita que vendrà, sino sobre la passada pròdiga d'ensenyançes. La vetlada és llarga, i porem mirar unes quantes xifres. La casa tan ampla, es petita, posada dins el món, i nosaltres hem de provar de sentir-nos partícula minúscula, però important del món, tan ampla.

Enguany hi hagut, en general bona anyada. Tan bona que es molt possible

que Espanya no hagi de importar gens de blat americá. Bona anyada, no perquè els cultius hagin millorat, sino perquè el cel i la terra han estat providents. El blat que s'ha cullit a Espanya passa una mica dels trenta vuit milions de quintás mètrics, quedant demunt el consum provable un superavit de més de dos cents mil quintás. Un superavit petit, però tranquilitzador. Si repassám el temps que hi ha hagut enguany per les regions productores de blat, veurém que ha estat bò: a l'hivern no ha plogut, sinó que ha fet un hivern sec; la primavera no fou freda, i pel maig ploqué abundantament. Males condicions per les males herbes i excel·lentes per arribar a tenir unes bones messes com realment succeí. Tot i essent un bon any no hi ha motiu, però, perquè Espanya se senti orgullosa. La producció mitjana de tota Espanya, tan sols ha arribat a 9,12 quintás mètrics per hectàrea sembrada, una xifra, com veurém tot seguit, que está molt per deval de la usual en els estats europeus avançats. Dins Espanya tampoc queden massa bé les illes Balears, i les prenim aquí totes en conjunt perquè les condicions meteorològiques en les tres illes germanes han estat molt semblants. Vet-aquí unes quantes dades, comparades amb les totals de Espanya:

	Balears	Espanya
Habitats	338 894	21.338 321
Superfície en km. quadrats	5 014	508.286
Hectàreas sembrades	47 500	4.179.500
Cullita en quintás mètrics	451.250	38 043.350
Producció mitja per hectàrea en quintás	9,50	9,12
Blat que necessitam:		
Per el consum	508.341	31.995 650
Per a sembrar	66.500	5.840 100
Dèficit de blat a les Balears	123 591	
Supèravit per Espanya		207.700
Tot en quintás mètrics,		

Per tant, la producció de blat a les Balears fou per hectàrea una mica més alta que la mitja total d'Espanya: 9,50 quintás contra 9,12 quintás. Però, és satisfactòria? Ni de bon tros. Si la comparám, amb la de les tres províncies catalanes que tenen un clima

semblant al nostre, trobarém, que a Barcelona es culliren 10,75 quintás per hectàrea, a Girona 11,50, i a Tarragona, la que més ens assembla, 12 quintás. La nostra producció s'acosta a la de *Castilla la nueva* i *Extremadura* que fou de 9,44 quintás, però a les

dues regions anomenades l'anyada va ésser excepcionalment bona. En canvi, hem cullit bastant més que *Castilla la vieja*,—el graner d'Espanya— que sols ha arribat a 8,81 quintás per hectàrea, malgrat que fou una anyada sols superada, en el que va de segle, per la dels anys 1915, 1916, 1923 i 1925.

Hem anat, doncs, aquest any bastant derrerera de Catalunya, però el nostre endarreriment aon es veu clar es comparant la nostra producció amb la mitjana obtinguda aquest mateix any a les demés nacions d'Europa. Vet-aquí la de algunes:

		9.50 quintás hectàrea
Balears		9.50 quintás hectàrea
Bèlgica	25	id id
Anglaterra	20	id id
Alemanya	19	id id
França	16	id id
Austria	15	id id
Italia	14	id id
Checoslovàquia	13	id id
Hongria	11	id id
Romania	10	id id

Es sorprenent el que pot la voluntat de l'home. Mirém les xifres de França i d'Italia que són un exemple palés de l'èxit de la anomenada Festa del blat a França, i la Batalla del blat a Italia. França intel·ligentament convida ha arribat a un rendiment altíssim, 17 quintás; antany sols arriba a 14,4 q. malgrat un grane sforç. Enguany ha sembrat cent mil hectareas menys i amb tot la cullita es estada superior. Elecció de les terres, simplement, aptes o no al cultiu del blat. Italia, tot i essent una nació molt mes petita, en extensió, que Espanya ha cullit aquest any de 1929, 67 milions de quintas, es a dir, blat gairebé suficient per a mantenir els seus 41 milions de habitants. Alla el feixisme investí, fa pocs anys, d'una manera com sols ho pot fer una dictadura, no solsament el problema directe del blat, sino tot el que indirectament es relaciona amb l'agricultura; Regularització de les plujes per sembra de vastíssimes extensions de bosquíes, industrialització del camp, lluitant sobretot per la seva electrificació etc.

I, aquí, dins aquestes illes nostres, tant estimades, qu'ha socceit? Per de pronte tenim ben clar un dèficit de 123,591 quintas, per a poder atendre a les nostres necessitats probables. Aixó

vol dir, posant un preu baix de tasa de 48 ptes. el quintá, que les Balears haurán de pagar 5 932 368 ptes. per blat foraster. Arradonint les xifres, aprop de sis milions de pessetes ens costará enguany la nostra imprevisió.

Es clar que tenim altres cultius més interessants, i fins i tot més reproductius que el blat, però pensem que no ens cal augmentar ni tant sols una hectàrea de terra més de la que antany sembrarem per donar sencera satisfacció a les nostres necessitats. Si aconseguim pujar el rendiment, no ja fins a les xifres europeas que hem apuntat, sino solsament fins a la de nostre veinada i germana Tarragona, ja tendriem 570 000 quintás, es a dir casi els 590 mil quintás que consumim; i si aquest rendiment millorava tan solament en mig quintá per hectàrea arribariem a 593 750 quintás, lo que vol dir, que no tant sols no fugirien aquells sis milions de pessetes que enguany pagarém, sino que el blat ens portaria diners a casa. No és cosa impossible: Italia, aon la gent pateix de rutinarisme, com noltres, ha passat de 9 a 14 quintás, i França acaba de assolir la magnífica xifra de 17 quintás. No podrém arribar noltres ni a 12,5, que és lo que necessitam?

Es necessari que la nostra conciencia estiga sempre desperta i vigilant. Algú que estima Mallorca, crida i es plany cada cop que la destralt deixa eima i desolada una montanya aon abans hi havia un pinar esponerós. Es clama legitimament per una bellesa perduda, però el pagés hi pot plorar ademés la pèrdua d'una aigua que aquell pinar regularitzava. Hi ha qui té por a l'empleu dels adobs químics que diu perjudicial a l'excés, i encare que siga veritablement perjudicial una excessiva mineralització de ls terrenys, ningú l'ha demostrada aquesta mineralització excessiva en els camps mallorquins, i en canvi, fins damunt aquesta humil fulla camperola que es el LLEVANT s'ha parlat més d'un cop de la manera de portar la llecor orgànica de les terres,—que tant ho necessiten— per mitjans distints de's usuals dels fems que no tenim en quantitat.

Per avui, ens basta meditar les xifres que hem apuntat. Ara que tenim els ulls plens de la verdor, esperança-dora de les sementeres; aprop del caliu encés de la llar, cerquem les dormides energies, perque quant passi el temps aspre, retrobém la força per alliberar-nos del jou que voluntàriament ens hem imposat, i granin les espigues dels nostres camps, intel·ligentement cuidades, tan abundantment que ens assegurin el pa de tot l'any.

JUSEP SUREDA BLANES

NADAL

S'acosta Nadal
Beneida sia
eixa festa anyal
de pau i alegria.

A dins tres setmanes
será San Tomás
De viles foranes
pajesos veurás.

De tanta rejira,
devers els hostals
la gent que ve a fira
per vendre animals.

Veurás les gallines
pollastres capóns
com si fossen nines
guaitar pe'ls balcones.

Per tot aquest dia
no miren si plou
hi ha algarabia
i crits i renou.

Entaules estesos
ja estan els terrons
Veurás els pajesos
gastar hi els doblons.

S'acosta Nadal
la mes regalada
i nermosa diada
del temple ivernal.

Quant riba el dissapte
cabant de sopá
tastan el recapte
que hi ha per demá.

La bella vetlada!
Es cosa que hi diu
torrar sobrassada
damunt el caliu.

Com cameua entranya
costum d'aviór,
vull dins la foganya
la soca millor.

I quant de matines
senta el primer toc
sien gegantines
les flames del foc

Seguint vell exemple
añ que fassi vent
aniré en el temple
per adorá a Deu.

Ja veig la capella
i damunt l'altá
la coveta bella
qu'ha fet l'escolá.

Niguls resplendents
gent de pagesia,
Jusep i Maria
i els angelés a cents.

Dins la mangedora
enredat de fret
el meu cor adora
a Deu minyonet.

Mes dolç que la mel
i la confitura
es una pintura
venguda del cel.

A vostre portal
Jesus cridaunos
i beneiunos
avui qu'es Nadal.

CLARA

La Santa Missió

El temps primaveral que hem disfrutat aquesta quinzena ha ajudat, indubtablement a la solemnitat de les diades missionals. Tots els dies l'església s'ha omplit de gom en gom; el concurs i l'interés creixent dels feels, demostra, una vegada més, que el poble enmig de la seua ignorancia relligiosa, sent la necessitat de la Paraula Divina per caminar dretament per demunt la terra.

El diumenge passat dia primer de desembre tal com s'havia anunciada se celebrá la festa dels infants. El mati a les 7'15 una missa de Comunió a la qual hi assistiren nins i nines de totes les edats amb els seus respectius mestres al davant. El capvespre a l'hora anunciada sorti de la parròquia la processó presidida per el Sr. Rector. Anaven en dues files, davant els nins i darrera les nines en nombre de uns noucents, duguent tots la seua bandereta amb inscripcions alusives i cantant himnes missionals. Recorregué els carrers acostumats per les processons en mig d'una gran animació d'espectadors que ponderaven el bell esplet de homos futurs que passaven pel seu davant.

Els actes efectuats els dies següents foren ademés dels ordinaris conferencies per homes a la Parròquia i per dones a la capella del St Hospital, vegent-se tots igualment concorreguts, i molt celebrats els sermons per els assistents.

El P. Canyelles explicant els *Manaments* tots els matins ha dat proves d'esser un bon catequista. Els P. P. Crespi i Queralt en els sermons de la nit han demostrat

esser uns vertaders apostols zelosos de la gloria divina i salvació de les ànimes.

El divendres se dugué la Sagrada Eucaristia a n'els malalts i el diumenge coincidint amb la festa de la Inmaculada se celebrá la conclusió de la Santa Missió. El mati tengué lloc la Comunió General, celebrá la missa el canonge M. I. Sr. Francesc Esteva ajudant-lo a repartir el Pa Encaristic cinc sacerdots. L'església estava plena, el P. Queralt a demunt la trona recomana l'amor, aquesta vir. ut que Crist predica amb la paraula i l'exemple i que tanta felicitat du a n'els cors dels humils i feu les imprecacions de perdó contestades amb veu alta per la concurrència.

Un chor de jovenetes cantá ajustadament motets apropiats al acte que se celebrava.

El capvespre se celebrá la Processó Jubilar amb numerosa assistència de feels especialment dones, ja que molts d'homos qui han assistit a tots els sermons i a la comunió estan empagats d'acompanyar al Santíssim pels carrers de la nostra vila—inconsequència humana que produeix el ridícul i fa perdre la gràcia que Deu escampa a mans plenes en els dies de Santa Missió.

Cantant himnes missionals, se feu el trajecte fent la visita a l'església del convent. Portava el Santíssim el M. I. Sr. Francesc Esteva que duia en els seus costats actuant de diaca i subdiaca, respectivament, el R. P. Rafel Ginard, Superior dels Franciscans i Mosseu Bartomeu Borrás Vicari de Sa Colonia i de prevere assistent Mossen Llorenç Lliteres; acompanyaven, la clerecia parroquial i la comunitat de Franciscans i presidien les autoritats.

Al arribar a la Parròquia se feu la conclusió de les Quaranta hores i acte seguit el Rt. P. Crespí pujá a la trona i després de felicitar a les autoritats i al poble tot per haver acudit tan generós a escoltar la Paraula Divina, recordá l'intenció per guanyar el Sant Jubileu i doná la Benedicció.

El dilluns a les 5'30 se celebrá el Funeral anunciat per els P. P. Missioners en sufragi del difunts del nostre poble, especialment per els que han mort d'ensà de la darrera Missió.

I amb aquest acte qu's vegé molt concorregut i en el qual se doná també la Comunió que fou nombro-

sa, ha donat fi la Santa Missió de l'any 1929.

Ara cal, que la llevor sembrada per els bons missioners, doni abundosos fruits, per lo qual, es precis que els qui coneixen i senten les veritats Evangèliques, no deixin que les males herbes destruesquin aquella llevor, es una obligació; que la indiferència que com una boirada inmensa te embolcallades tantíssimes conciències desde dalt fins a baix de la societat, desaparegui, i sigui la humilitat trionfant que domini els nostres cors per dur a terme la reforma integral del nostre poble.

Com a nota curiosa volem dir que les comunions que se donaren el dia de la Puríssima passaren de 2000.

NECROLOGIA

El dilluns de la passada setmana ens sorprengué dolorosament la notícia llegida en el nostre estimat col·lega diari «Correo de Mallorca» de la mort del nostre bon amic i distingit paisa Mossen Sebastià Esteva Flaquer, Parroco de la Seu.

Va morir a la matinada del diumenge després de llarga malaltia sufrida amb resignació exemplar, confortat amb els Sants Sagraments i la Benedicció Apostòlica i el dimarts al mati se celebrá en la Catedral, solemne funeral en sufragi de l'ànima del finat.

Fou sacerdot exemplar i zelós del seu ministeri se va atreure per les seves virtuts i bones qualitats l'estimació dels qui el coneixien, per lo qual la seua mort si bé esperada, donat l'estat delicat en que feia temps se trobava, ha estat molt sentida entre les seues moltes relacions i especialment entre els seus companys de ministeri.

Nasqué a la nostra vila l'any, 1867 cursá els estudis de sacerdot en el Seminari Conciliar d'aquesta diòcesis, després d'ordenat prestá els seus serveis en la nostra Parròquia, despenyá el càrrec de director del Col·legi de Manacor, passant després a Ciutat acullit a la Parròquia de l'Almudaina. Posteriorment fou anomenat Ecdònom de Sòller, d'aquesta ciutat passá a Rector de Binisalem i per últim passá a ocupar la Rectoria de la Seu, càrrec que ha despenyat fins a la mort. A. C. S.

Al demanar an els nostres subscriptors una oració per el difunt ens associam al dol de la familia i

demanam a Deu que doni a la seva ànima, bon repòs i bon remei.

Benedicció de les Obres de la Parròquia

Coincidint amb la festa de la Puríssima hem tengut la conclusió de la Santa Missió i com l'una i l'altre ja són de si solemníssimes no cal dir, el grau on han arribats els diferents actes que s'han celebrat.

El divendres començaren les Quaranta Hores que finiren com hem dit, el diumenge el capvespre.

Al Ofici que se digué a les 10, tengué lloc la benedicció de les obres de pavimentació, nova bancalada i campana, acte celebrat per el M. I. Sr. D. Francesc Esteva. Actuaren de padrins respectivament D. Mateu Amorós Alzina amb Dna. Aina de Arcos de Moragues; els nins Miquel Payeras amb Aina Pasqual Pastor i Geroni Suñer amb Magdalena Ginart Suñer.

A l'Ofici va predicar el M. I. Sr. D. Juan Rotger canonge

Ara dona goig la nostra Parròquia, el paviment ha quedat bé, s'ha fet una obra sòlida i bella, digna de l'eternitat de l'Església Catòlica, durará generacions i més generacions i el nostre esforç serà beneït per totes elles. En quant a la bancalada podem dir lo mateix, els bancs són esbelts i ben fets, conviden a seure.

DE SON SERVERA

La Real Societat Colombòfila Serverense, diumenge passat dia primer dugué a efecte una amollada desde unes 40 milles; devant el Cap Vermell. El resultat fou de lo més satisfactori.

=La festivitat de l'Inmaculada Concepció ha revestit gran solemnitat. A l'Església s'hi celebrá una novena preparatoria predicada per un orador de Manacor, el Rt. Sr. Bonín.

Moltes cases ostentaren domassos amb estampes de l'Inmaculada, el campanar amb el balcó profusament il·luminat, oferia brillant aspecte. Les comunions en aquest dia foren molt numeroses, l'ofici solemníssim i concorregut. El capvespre processó i a les sis i mitja del vespre conclusió de la Novena.

=De Melilla, per disfrutar de curta llicència, ha vengut el Tinent d'Intervencions Militars D. Antoni Servera Barceló. A Barcelona se reuní amb el seu pare i germana que hi havien anat amb el fi d'esperar-lo i al mateix temps per visitar l'Exposició.

=Ens plau veure com molts de serverins, s'animen per visitar l'Exposició de Barcelona. L'han visitada: N' Antoni Vives, Juan Servera, Jaume Ballester, Juan Palliser, Salvador Massanet, Juan Nebot, Jaume Tous i Sebastià Bauzá i esposa.

Corresponsal.

Royal Fruit

Beguda exquisita, elaborada amb extracte de fruites. Provau le, és deliciosa.

GASSESES Y SIFONS

Fabricant:

M. MUNTANER FLAQUER

Fàbrica i despaig:

P. DES MARXANDO. Artá

No descuideu de visitar la nostra casa

En ella hi trobareu tot lo necessari per satisfer el gust més refinat.

Se serveixen LUNCHS amb
prontitut i perfecció

GRAN COLMADO L'ESPERANÇA

P. DEL MARXANDO 3.-: ARTA

JAUME PICO

(A) ROTCHET

té una Agencia entre Artá, Palma i Capdepera i beuva cada dia.

Serveix amb prontitut i seguretat tota classe d'encàrregs.

Direcció a Palma: Harina 38.
Artá: Palma n.º 3.

Automòvils de lloguer

DELS GERMANS

SARD (a) Terres

Excursions a Ses Coves, Calarratjada i demés punts de Mallorca a preus convenguts.

Carré d'En Pitxol n.º 8.
Id Son Servera n.º 29 } ARTA.

Panaderia "VICTORIA"

(ES FORN NOU

de Bartomeu Esteva

SUCCESSOR de Miquel Roca Castell

A sa botiga hi trobareu sempre: pans, panets galletes, bescuits, rollets, i tota classe de pasticeria.

Se serveix a domicili.

Netedat, prontitut i economia

C. de Palma 3 bis. ARTA

NAUMAN

MAQUINAS PARA COSER Y BORDAR

Es la fábrica para dichas máquinas mas grande del continente.

(MARCA ALEMANA)

Depositario eclxusivo en ARTA

CAN GANANSI

ALMACENES MATONS

— DE —

RAFAEL FELIU BLANES

C. DE JAIME II NÚM 39 A 149

Palma de Mallorca

Sastrería para Señora y Caballero
Artículos y novedades para vestir
de todas clases.

GRANJA BARCINO

PER TOTA CLASSE D'AVIRAM
DE RAÇA, CUNIS, COLOMS,
ALIMENTS ESPECIALS PER
POLLS, I Ponedores, INCUBADORS,
ANELLES. PLANS
I CONSULTES.

CONSELL - MALLORCA

AGENCIA DE ARTA A PALMA Y
-- VICEVERSA DE --

ANTONI GILI (a) Comuna
SERVICI DIARI EN PRONTITUT I
ECONOMIA DE PREUS
ENCARREGS A DOMICILI

DIRECCIO:

Palma -- Banch de S'oli, 24

== Panaderia Moderna ==

DE

JUAN MATEMALES

Diariament elabora: pá, panets i pastes de totes classes.

BON SERVICI, NETEDAT I
ECONOMIA

Carré del Sol, 2.

Artá

Rafel Sastre (a) Vergé

PINTOR

Ofereix els seus servicis

Especialitat en automòvils

i carretons

reproduccions i retrats

C. de la Sombra-ARTA

FONDA
"LAS PALMERAS"
PLASSA MAJOR, 20 Y 21 (PALMA)
NOVA DIRECCIÓ

A CARREC D'EN

Juan Bauzá Pou

Servici esmerat i econòmic—
Menú exquisit i abundant—Ha
bitacions netes i ventilades.

FABRICA DE FIDEUS

i tota classe de pastes alimentícies d'en

NICOLAU CARRIO

Carré de Palma, n.º 48

Preus sens competència

Peper i tota classe de impresos
TIPOGR. CATOL. ARTA